

Mottagare
Regionstyrelsen

Uppföljning stödgivning kultur 2025

Förslag till beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsavdelningen (KFA) har sammanställt kvantitativa uppgifter i den primärkommunala stödgivning som skett genom kulturenheten under 2025, samt arbete som skett inom ramen för offentliga konsten, skapande skola och kulturgarantin. Sammanställningen visar bland annat antal sökande till de olika stöden, totalt sökt belopp, antal beviljade stöd, uppdelning antal män och antal kvinnor bland sökande till personbaserade stöd samt uppdelning inom vilka konstarter och kulturområden som medel sökts och beviljats. Inom arbetet med skapande skola och kulturgarantin har antalet deltagande barn sammanställts.

Söksumman till Region Gotlands kulturstöd har ökat kraftigt sedan 2024. Antalet sökande till stöden har generellt också ökat - bland annat på grund utlysning av två nya stöd, det regionala projektstödet och stipendiet till fria professionella kulturskapare. Framför allt har ansökningar från fria professionella och arrangörer ökat. Aktörerna som mottar stöd, där den största delen är kulturorganisationer (inklusive bygdegårdar) som har en bred konstområdesöverskridande verksamhet har i fördelningen tilldelats 26% av stöden. De starkaste konstområdena i stödgivningen är musikområdet som tilldelas 21% av stöden, följt av bild- och formområdet med 16% av tilldelningen samt kulturarvsområdet som tilldelas 14%.

Statistiken visar att könsfördelningen i fördelningen av de personrelaterade stöden är ojämnare än året innan – 60% av stipendierna gick 2025 till män och 40% till kvinnor - men kompenserar i vissa stipendier för en obalans tidigare år.

Sammanställningen inkluderar hur många barn som deltagit i kulturgarantin och skapande skola. I Skapande skola-satsningen har under läsåret 2025-2026 2030 barn nåtts vilket är en minskning med 503 barn jämfört med föregående läsår. Inom ramen för kulturenhetens arbete med barn och unga, inklusive kulturgarantin och offentliga föreställningar, har däremot 3898 barn nåtts under årets vilket är en ökning med cirka 880 barn från det tidigare året.

2025 utlyste kulturenheten 11 uppdrag/inköp inom enprocentsregeln. 16 inköp av konstverk gjordes till konstsamlingen från sju konstnärer.

Ärendebeskrivning

En sammanställning och kort analys har genomförts av 2025 års stöd till den primärkommunala kulturen på Gotland och som fördelas genom Region Gotlands kulturenhet. Samtidigt har kulturenheten även sammanställt arbetet med den offentliga konsten, skapande skola och kulturgarantin.

Det nya bidragssystemet fastställdes i slutet av 2024 och fasades successivt in under 2025. Driftsstödet till landsbygdernas lokaler fördelas enligt den gamla modellen och det gamla stödsystemet påverkade även utlysningen av det nya litteraturstödet då det gamla tryckstödet regler innebar retroaktiv utbetalning – och ett antal färdiga tryckta verk fick rekvirera sina stöd ur potten för litteraturstödet. Under 2025 fördelades två nya stöd inom det nya stödsystemet – projektstödet som utlystes för första gången, och ett stipendium för professionella kulturskapare. 16 kulturorganisationer sökte projektstödet som fördelades på fyra aktörer. 48 kulturskapare sökte stipendiet, som tilldelades en konstnär inom bild och formområdet.

I en första uppföljning har följande stöd ingått; filmstödet, tryckningsstödet/produktionsstöd litteratur, arrangemangsstödet, verksamhetsstödet, projektstödet, stipendium till professionella kulturskapare, vistelsestipendier och kulturarbetarstipendierna samt drift och investeringsstöd till samlingslokalhållande föreningar.

Följande parametrar har räknats ihop: antal sökande till de olika stöden, sökta belopp, antal beviljade stöd och belopp, uppdelning antal män och antal kvinnor (bland sökande och beviljade till personbaserade stöd) samt fördelning inom vilka konstarter och kulturområden som medel sökts samt beviljats.

Totalt har antalet sökande aktörer till de ordinarie stöden ökat från 289 sökande till 333 sökande. Ökningen berodde bland annat de två nya stöden.

Av det totala antalet sökande var 58% kulturorganisationer, 32% fria professionella utövare och 10 % övriga utövare (talanger/amatörer).

Stöd har under 2025 sökts för totalt 27,2 mnkr – en ökning på cirka sex miljoner kronor sen 2024. Högst söktryck har det varit på stipendiet för fria professionella, arrangemangsstödet och filmstödet. Gällande beviljade stöd har aktörer med konstområdesöverskridande verksamhet tagit emot högst andel av stöden (26%), följt av musikområdet (21%), bild- och formområdet (16%) och kulturarvsområdet (14%). Den största skillnaden inom fördelningen mellan konstarterna är att bild och formområdet 2025 är starkare än kulturarvsområdet.

Könsbalansen för personstöden under året blivit ojämnare, 40% av stöden har gått till kvinnor och 60% till män, vilket behöver tas med i arbetet under 2026. Intresset för rese- och vistelstipendierna minskade något under 2025, men kan förklaras av ett stort intresse för det nya stipendiet där en kulturskapare erhåller 50 000 kronor för konstnärlig utveckling. Ett tillägg är att inga nya medel tillkom för stipendiet under året utan kunde möjliggöras genom omfördelning från projektstödet – som i stället för 500 000 minskade till 450 000 kronor.

En slutsats i arbetet med uppföljningen är att söksummorna visar att behoven i det lokala kulturlivet är långt större än de uppräknningar som görs årligen. Det är en utmaning att tillgodose svaga områden och nya aktörer med resurser för att skapa stabilitet och framtidstro – även om det nya projektstödet och stipendiet har genererat spännande utvecklingsprojekt och nya möjligheter för aktörerna samt ett stort antal sökande fria professionella kulturskapare. Om förändring för att till exempel få in nya aktörer behöver tuffare omfördelningar ske på befintliga, aktiva verksamheter.

Skapande skola är en insats som genomförs med statliga medel i samarbete mellan Kulturskolan och kulturenheten. Kulturskolan redovisar läsåret 2025-2026 till Kulturrådet. Insatser riktats till barn över hela Gotland. Insatserna väljs ut av lärare i skolorna och under läsåret har aktiviteter inom konst, hantverk, musik, dans och akrobatik, skrivande och filmskapande genomförts.

Under läsåret deltog 2030 barn i Skapande skola fördelat på 135 grupper, en minskning med cirka 500 barn. Totalt fördelades uppdrag till 16 kulturskapare med arvoden på totalt 1 191 mnkr. Stödet från Kulturrådet ökade med 153 000 kronor jämfört med året innan. Förklaringar till minskningen är inställda aktiviteter, ett minskat antal barn (148 färre elever detta läsår) och att en aktivitet kan ha varit mer tidskrävande än en annan. I detta fall kan det slå mot kvantitativa mål, men inneburit en mer kvalitativ insats. Inom ramen för kulturenhetens arbete med barn och unga, inklusive kulturgarantin, har 3898 barn deltagit, till skillnad från 2021 under 2024 – dvs en ökning med cirka 880 barn. Utvecklingsarbete pågår fortsatt kring kulturgarantin. Scenkonsten dominerade inom kulturgarantin även under 2025. Detta kan också ses i ljuset av att teater- och dansområdena är svaga områden i stödgivningen, något som här kan kompenseras.

Arbetet med den offentliga konsten och enprocentregeln för 2025 inkluderade 21 inköp/uppdrag och engagerade 11 konstnärer. Ett stort projekt blev också klart under året och invigdes 6 maj i naturreservatet Hällarna i Visby tack vare den privata stiftelsen Degermanska fonden – verket Fyriveis (gutamål för den som är ”förutseende”). Budgeten för konstinköp till Region Gotlands konstsamling på 100 000 kronor resulterade i 16 konstverk av sju konstnärer, varav tre lokala. Inom Region Gotland hanteras konsten av handläggaren för offentlig konst och konsten väljs ut genom ett konstråd. Hantering och förvaltning av den offentliga konsten 2025 var ett uppdrag hos Gotlands museum.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-04-24

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
tf Regiondirektör

Maria Wennström
tf Avdelningschef kultur och fritid